

Inledning10

Innan du vässar pennan 12

Pennvässaren — ett smörgåsbord.....	12
Tillbehör 1: Kopieringsunderlag.....	12
Tillbehör 2: Bildkort.....	13
Ditt eget berättande.....	16
Dokumentation.....	17
Ett tips innan du börjar.....	17

Kapitel 1 • Spontanskrivande.....19

Ditt eget berättande.....	20
[Övning 1] Skriv utifrån en rubrik.....	20
[Övning 2] Associationer.....	22
[Övning 3] Positiva och negativa associationer.....	22
[Övning 4] Ett föremåls tankar.....	23
[Övning 5] Föremål i min närhet.....	23
[Övning 6] Bildkort i texttram.....	24
[Övning 7] Om.....	25
[Övning 8] Inledningsord.....	26
[Övning 9] Annorlunda självporträtt.....	26
[Övning 10] Självporträtt i tredje person.....	26

Kapitel 2 • Hinderbanan27

A. GÅ ÖVER GATAN 29

Ditt eget berättande.....	29
Introduktion.....	29
[Övning 11] Gå över gatan: eleverna dramatiserar.....	32
[Övning 12] Gå över gatan: eleverna skriver.....	33
Dokumentation.....	34

B. SKAPA HINDER 36

Ditt eget berättande.....	36
Introduktion.....	36
[Övning 13] Spelplan 1 med bildkort.....	36
Dokumentation.....	38

C. PELLENS NYA KLÄDER..... 39

Hinder och lösningar.....	39
Hindren måste övervinnas.....	40
Diskutera Pelles nya kläder.....	41

D. DEN RÖDA TRÅDEN 44

Ditt eget berättande.....	44
Introduktion.....	45
[Övning 14] Spelplan 2 och den röda tråden.....	49
Dokumentation.....	49

E. HINDERBANAN SOM EN CIRKEL 50

Ditt eget berättande.....	50
Introduktion.....	50
[Övning 15] Hinderbanan som en cirkel.....	53
Dokumentation.....	53

F. FLER HINDER PÅ VÄG MOT MÅL 54

Ditt eget berättande.....	54
Spelplan 3.....	54
[Övning 16] Spelplan 3 med bildkort.....	54
Teckning blir berättelse.....	55
[Övning 17] Berättelse utifrån egen teckning.....	56
Hinderbana att anteckna i.....	56
[Övning 18] Berättelse om en rymdfärd.....	57
Dokumentation.....	58

G. HINDERDIKT 59

Ditt eget berättande.....	59
Introduktion.....	59
[Övning 19] Hinderdikt.....	60
Dokumentation.....	60

H. DILEMMA I BILD OCH ORD.....	61
Ditt eget berättande.....	61
Introduktion.....	61
[Övning 20] Bild och ord skapar ett dilemma.....	62
Dokumentation	63
I. SPELA OCH BERÄTTA.....	64
Ditt eget berättande.....	64
Introduktion.....	64
[Övning 21] Spelplan 4 med bildkort.....	66
Dokumentation	67
J. TA FÖREMÅL TILL HJÄLP	69
Ditt eget berättande.....	69
Berätta med hjälp av föremål	69
Introduktion.....	69
[Övning 22] Berättelse med hjälp av föremål.....	71
[Övning 23] Spelplan 4 med föremål	71
Dokumentation	72
K. FÖRUTBESTÄMDA ORD	73
Ditt eget berättande.....	74
[Övning 24] Gemensam berättelse utifrån förutbestämda ord.....	75
[Övning 25] Enskild berättelse utifrån förutbestämda ord.....	75
Dokumentation	76
Berätta mera!	76
L. SAMMANFATTNING	77
Kapitel 3 • Karaktärer	79
A. LUMUMMA OCH TAKETE	82
Ditt eget berättande.....	82
Introduktion.....	83
[Övning 26] Saftimprovisation.....	84
[Övning 27] Lumumma- och Taketeord	85
[Övning 28] Lumummaögonblick.....	89
Dokumentation	89
B. LUMUMMA- OCH TAKETEROLLER.....	90
Ditt eget berättande.....	90
Introduktion.....	90
[Övning 29] Hitta Lumumma- och Taketekaraktärer ...	91
Dokumentation.....	91

C. GUNNAR.....	92
[Övning 30] Vem är Gunnar?	92
D. FREDRIKA	95
Introducera Fredrika och hennes dilemma.....	95
[Övning 31] Vad väljer Fredrika?	95
E. SKAPA HUVUDKARAKTÄRER.....	99
Ditt eget berättande.....	99
Introducera hur man kan skapa en huvudkaraktär	99
[Övning 32] Skapa en gemensam huvudkaraktär.....	100
[Övning 33] Karaktärsbeskrivning.....	101
[Övning 34] Skapa ytterligare en gemensam karaktär ..	101
[Övning 35] Huvudkaraktären i den skönlitterära boken	102
[Övning 36] Skapa en egen karaktär.....	102
Dokumentation.....	103
F. LÄR KÄNNA DIN KARAKTÄR.....	104
Ditt eget berättande.....	104
Introduktion.....	104
[Övning 37] Karaktären innanför skalet	104
Berätta mera!	106
G. SAMMANSATTA KARAKTÄRER	107
Introduktion.....	107
[Övning 38] Sammansatta karaktärer	107
[Övning 39] Medaljens fram- och baksida.....	108
Dokumentation.....	109
H. VAD PÅVERKAR EN KARAKTÄR?	110
Ditt eget berättande.....	110
[Övning 40] Isbergen	110
[Övning 41] Varför gör de som de gör?	110
I. SAMMANFATTNING.....	111

Kapitel 4 • Gestaltning	113
A. BESKRIV EN FIGUR	114
Ditt eget berättande.....	115
[Övning 42] Gestalta en figur.....	115
Att skriva av vad en figur gör	116
[Övning 43] Skriv av en figur	117
Dokumentation	118
B. GÖM ORDEN	119
Ditt eget berättande.....	119
Introduktion.....	119
[Övning 44] Göm ordet	121
Dokumentation	122
C. GESTALTA DIN KARAKTÄR.....	123
Ditt eget berättande.....	123
Introducera gestaltandet av en karaktär.....	123
[Övning 45] Gömda egenskaper.....	124
Dokumentation	125
Berätta mera!	125
D. ISBERGET	126
Ditt eget berättande.....	127
Introduktion	128
[Övning 46] Vandra in i en bild.....	129
Dokumentation	129
E. LUMUMMA- OCH TAKETESTÄMNING	130
Ditt eget berättande.....	130
Introduktion.....	130
[Övning 47] Lumumma- och Taketestämning	132
Lumumma och Takete agerar	133
[Övning 48] Lumumma och Takete agerar	134
Dokumentation	135
F. GESTALTA VÄDER OCH VIND.....	136
Ditt eget berättande.....	136
[Övning 49] Jag öppnade dörren... ..	136
[Övning 50] Valfri årstid och miljö	138
[Övning 51] Bestämd årstid och miljö.....	139
Dokumentation	140
G. ALLA SINNEN	141
Ditt eget berättande.....	141
Att uppleva en bild med alla sinnen	141
[Övning 52] Alla sinnen	143
Dokumentation	144
H. NYSKAPANDE BILDSPRÅK.....	145
Ditt eget berättande.....	145
Introduktion.....	145
[Övning 53] Vårdikt	145
Dokumentation	147
Berätta mera!	147
I. DAGBOK OCH VYKORT.....	148
Ditt eget berättande.....	148
Introduktion.....	148
[Övning 54] Skriv dagbok.....	150
[Övning 55] Skriv vykort	150
Dokumentation	151
Berätta mera!	152
J. ZOOMA IN	153
Ditt eget berättande.....	153
Introduktion.....	153
[Övning 56] Zooma in vid ett hinder	157
Dokumentation	157
K. DET LILLA I DET STORA.....	158
Liten detalj väcker den stora frågan.....	158
Ditt eget berättande.....	159
Introduktion.....	159
[Övning 57] Skriv som nyhetsreportrarna fotograferar ..	159
Dokumentation	161
Berätta mera!	161
L. INRE MONOLOG	162
Ditt eget berättande.....	162
Introduktion.....	162
[Övning 58] Sällskapsspel.....	163
Positiva och negativa tankar.....	163
[Övning 59] Inre monolog.....	164
Inre monolog med bildkort och inledningsord	165
[Övning 60] Vem är det som tänker?.....	165
Dokumentation	166
Berätta mera!	167
M. DIALOG	168
Ditt eget berättande.....	169
Introduktion.....	169
[Övning 61] Skriv dialogen sist av allt	171
Dokumentation	172

N. PERSONA- OCH SYMBOLKORT	174	B. HINDERSCHEMAT	216
Symbolkort.....	175	Ditt eget berättande.....	216
Ditt eget berättande.....	177	Introduktion.....	216
Introduktion.....	177	[Övning 68] Hinderschemat	219
[Övning 62] Kombinera Persona- och symbolkort	178	[Övning 69] Hinderschemat blir en berättelse	220
Dokumentation.....	180	Dokumentation	221
O. FÖR DE ALLRA YNGSTA	181	C. PLANTERING OCH SKÖRD	222
September blir saga	181	Ditt eget berättande.....	222
Ditt eget berättande.....	183	Introduktion.....	222
[Övning 63] Finn en berättelse i bilden	184	[Övning 70] Att skörda först och plantera sedan.....	223
P. SAMMANFATTNING	185	Dokumentation	224
Kapitel 5 • Början	189	D. KAPITELBERÄTTELSE –	
A. GÖM MÅLET	190	ALLA TILLSAMMANS	225
Ditt eget berättande.....	190	Ditt eget berättande.....	225
Början i filmen	191	Introduktion.....	225
[Övning 64] Göm målet.....	193	[Övning 71] Skapa en lång berättelse tillsammans	226
Dokumentation	194	Dokumentation	226
Berätta mera!	194	E. KAPITELBERÄTTELSE –	
B. FÖRSTA MENINGEN.....	195	I SMÅGRUPPER ELLER PARVIS	227
Introduktion.....	195	Ditt eget berättande.....	227
[Övning 65] Första meningen	198	Introduktion.....	227
Dokumentation	198	[Övning 72] Korta kapitel blir lång berättelse.....	227
C. DE FÖRSTA SCENERNA	199	Dokumentation	229
Ditt eget berättande.....	199	F. SAMMANFATTNING	230
Introduktion	199		
På morgonen	200		
[Övning 66] Början – en presentation			
av huvudkaraktären	205		
Dokumentation.....	207		
Berätta mera!	208		
C. SAMMANFATTNING.....	209		
Kapitel 6 • Mitten	211		
A. REDOGÖRELSE OCH DRAMATIK.....	212		
Ditt eget berättande.....	212		
Redogörande skildring.....	212		
Dramatisk skildring.....	213		
[Övning 67] Redogörande och dramatisk scen	214		
Dokumentation.....	215		

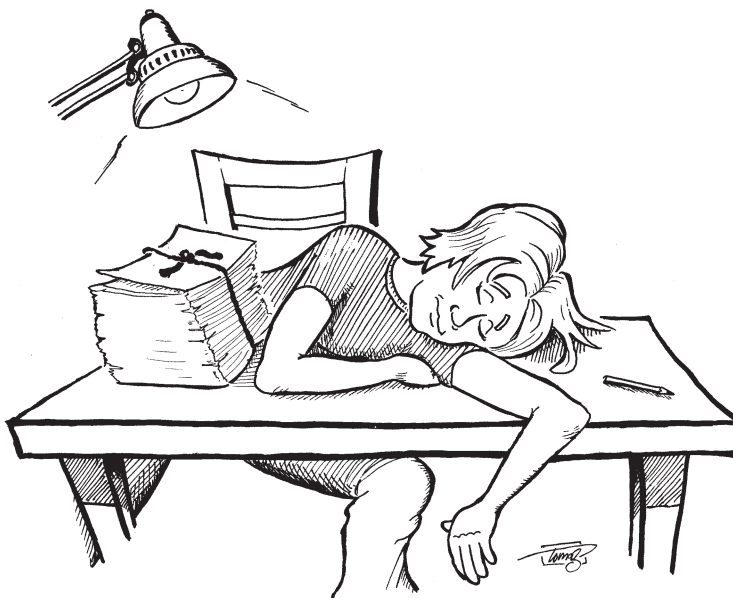
Kapitel 7 • Slutet.....231

A. ATT AVSLUTA	232
Ditt eget berättande.....	233
Introduktion.....	233
[Övning 73] När det är slut är det slut.....	237
Dokumentation	238
B. HUVUDKARAKTÄREN MÅSTE I MÅL.....	239
Ditt eget berättande.....	239
Introduktion.....	239
[Övning 74] Byt ut huvudkaraktären vid hindret	240
Dokumentation	240
C. SAMMANFATTNING.....	242

Kapitel 8 • Skriv en lång berättelse243

Olika sätt att skapa en lång berättelse.....	244
Dramaturgins struktur och gestaltning	244
A. GEMENSAM BERÄTTELSE.....	245
Ditt eget berättande.....	245
[Övning 75] Skapa en lång berättelse tillsammans	245
Dokumentation	246
B. UTVECKLINGSTRAPPAN	247
Ditt eget berättande.....	247
Introduktion.....	247
[Övning 76] Utvecklingstrappan – ett första utkast	251
[Övning 77] Utvecklingstrappan – en lång berättelse.....	251
[Övning 78] Utvecklingstrappan – ett steg	252
[Övning 79] Utvecklingstrappan – en svår tid	252
[Övning 80] Utvecklingstrappan – ett brev	252
[Övning 81] Utvecklingstrappan – ett ögonblick.....	252
[Övning 82] Utvecklingstrappan – ett reportage.....	253
[Övning 83] Utvecklingstrappan – några vänner	253
Dokumentation	254
C. DEN DRAMATURGISKA KURVAN.....	255
Ditt eget berättande.....	255
Introduktion.....	256
[Övning 84] Berättelse utifrån den dramaturgiska kurvan	258
Dokumentation	259
Berätta mera!	259

D. DRAMATURGIN OCH LIVSPROCESSEN.....	260
Ditt eget berättande.....	260
Dramaturgin i livet	261
[Övning 85] Utvecklingstrappan blir kurva	263
Introducera hur trappan kan bli dikt	265
[Övning 86] Trappan blir dikt	265
Dokumentation	266
Berätta mera!	266
E. BERÄTTELSE UTIFRÅN EN DRAMATISK SITUATION	267
Ditt eget berättande.....	268
Introduktion.....	268
[Övning 87] Berättelse utifrån en dramatisk situation ...	269
Dokumentation	269
F. BERÄTTELSE UTIFRÅN EN PREMISS	271
Ditt eget berättande	271
Introducera premissen	271
[Övning 88] Berättelse utifrån en premiss.....	273
Dokumentation	274
Berätta mera!	274
G. SKRIVHJÄLP	275
H. SAMMANFATTNING	277

Kapitel 9 • Att ge respons279

A. LÄSUPPLEVELSEN OCH DEN PERSONLIGA RESPONSEN..... 280

B. RESPONSKORTET 283

C. TEXTENS SPRÅK OCH FORM..... 285

[Övning 89] Uvis286

[Övning 90] Ögonblicksbild287

[Övning 91] Botsvald på morgonen288

[Övning 92] Tid för en fyraåring.....290

[Övning 93] Kamratrespons293

Dokumentation293

D. STAVNING OCH GRAMMATIK..... 294

E. DRAMATISK OCH EPISK BERÄTTELSE 294

Kapitel 10 • Analysera och recensera .295

Introduktion.....296

Hur fångas läsarens intresse?296

Vem är huvudkaraktären?297

Vilka hinder råkar huvudkaraktären ut för?298

Vem är skurken?299

Vem är hjälten?.....300

Hur används plantering och skörd?.....301

Hur gestaltas karaktärer och miljöer?301

När är berättelsen uppbyggd i scener?302

Hur slutar boken?303

Vilket budskap förmedlas?303

Kapitel 11 • Från Illiaden till Askungen 305

A. NÅGRA DRAMATURGISKA BEGREPP 308

Balans och obalans.....308

Premiss.....309

Huvudkonflikt.....310

Hinder.....311

Fokus311

Plantering och skörd.....312

Dialog312

B. KARAKTÄRER 314

Huvudkaraktär314

Skurk.....315

Hjälte316

Närmaste relation318

Skugga.....318

Kontrast319

Likare319

C. DRAMATURGINS UTVECKLINGSKURVA ... 320

AKT 1 320

Anslag.....320

Presentation.....323

Fortsättning av presentationen.....324

Vändpunkt 1325

AKT 2 326

Fördjupning326

Mittpunkt328

Konfliktupptrappning330

Vändpunkt 2331

AKT 3 333

Konfliktupplösning / klimax.....333

Slut.....334

Avtoning335

D. ANALYSERA 337

[Övning 94] Lyssna på radioteater.....337

[Övning 95] Se en film339

Förslag på ytterligare filmer340

Förslag till arbetsgång..... 341

Litteraturförslag 350

Register353